

Meelespea jahimeestele

Seoses asjaoluga, et sigade Aafrika katku lähimad kolded on Eesti piirile väga lähedal, siis siinkohal mõned tähelepanekud/meeldetuletused labori poolt. Meie ülesanne on minimeerida võimalik laboriruumide/transpordivahendite ja -taara kontaminatsiooni risk ning vältida viiruse täiendavat levikut. Ühtlasi on meie roll tagada uurimistulemuste usaldusväärsus ning vajadusel operatiivne tegutsemine. Selle tagamiseks on labori ning veterinaarkeskuste hea koostöö väga oluline.

Kütitud metssigade vereproovid (ilma otsese haiguse kahtluseta)

- proovid pakitakse veterinaarkeskuste poolt transportkastidesse selliselt, et ei toimuks otsest kokkupuudet muude samas pakendis olevate proovidega (pakkimine täiendavasse puhtasse kilekotti, eriti soovitatav, kui kõigi loomade proovid eraldi). Täiendav pakkimine aitab vältida temokastide saastumise ning seeläbi võimaliku viiruse leviku.

Surnuna leitud metssigade organproovid (haiguse kahtlusega)

- Organproovid (tonsillid, põrn, lümfisõlmed, neer) ning veri/koevedelik pakitakse transporttaarasse selliselt, et ei toimuks erinevatelt loomadelt pärinevate proovide ristsaastumist, uurimismaterjali leket, pakendi saastumist.
- Kui korjus on tugevalt lagunened ning pehmed koed puuduvad või on uurimiseks kõlbmatud, siis võetakse ning saadetakse uuringuks reieluu.
- Proovidele lisatakse vormikohane kaaskiri, mille saastumist välditakse (kui on vähegi võimalus, et kaaskiri on proovimaterjaliga kokku puutunud, siis vormistatakse proovi saatja poolt uus).
- Proovide saatmisest teavitatakse Tartu laboratooriumit alati ette (viroloogia-seroloogia osakond tel 738 6111; mob 506 6687).
- Proovid saadetakse otse Tartu laboratooriumisse (Kreutzwaldi 30, Tartu), VTL piirkondlikud laboratooriumid neid proove ei vahenda (vältimaks võimalikku viiruse levikut proovide toomisel, käitlemisel, klientide vahendusel ning ühtlasi säästmaks aega).

Ennetavate meetmete olulisusest

Ennetavad meetmed on eriti olulised, kuna sigade Aafrika katku põhjustav viirus on keskkonnas väga vastupidav taludes väga hästi nii kõrgeid, kui madalaid temperatuure ning keskkonna happesuse kõikumist suures ulatuses. (Nt. on katseliselt kindlaks tehtud, et seerumiproovides säilib viirus toatemperatuuril 18 kuud; +37°C juures 1 kuu; külmkapis 6 aastat. Kuumutamise 60°C juures inaktiveerib viiruse 30 minutiga). Sellest tulenevalt kujutab väliselt saastunud proovivõtutaara väga suurt ohtu ning viiruse leviku ennetamine proovid saatjate ning labori poolt on erakordselt oluline.

Just ülaltoodud põhjustel on oluline, et proovid saadetakse või tuuakse laborisse veterinaarkeskuste/volitatud veterinaararstide poolt, kes on teadlikud pakkimise nõuetest ning suhtuvad nende täitmisse täie tõsiduse ja arusaamisega

Metssigade uuringute olulisusest

Tuginedes nende riikide kogemusele, kus sigade Aafrika katk on diagnoositud, soovime eriti silmas pidada ning tähtsustada surnud metssigade uuringuid. Mitmetel juhtudel on just metssigade suurenenud suremus olnud märgiks haiguse levikust piirkonnas. Metssead surevad üldjuhul 7–10 päeva jooksul ning tulenevalt haigusega kaasnevast kehatemperatuuri olulisest tõusust, on mitmetel juhtudel leitud surnud loomi osaliselt veest, kuhu nad on end jahutama läinud. Loodusesse jäänud viirust kandvad surnud loomad on väga tõsine ohuallikas viiruse laialdasele levikule piirkonnas või riigis.